

Kohtulahendite kogumik

Liidetud kohtuasjad C-155/19 ja C-156/19

Federazione Italiana Giuoco Calcio (FIGC)

ja

Consorzio Ge.Se.Av. S. c. arl

versus

De Vellis Servizi Globali Srl

(eelotsusetaotlused, mille on esitanud Consiglio di Stato)

Euroopa Kohtu (neljas koda) 3. veebruari 2021. aasta otsus

Eelotsusetaotlus – Riigihanked – Haldusmenetlus – Direktiiv 2014/24/EL – Artikli 2 lõike 1 punkt 4 – Avaliku sektori hankija – Avalik-õiguslikud isikud – Mõiste – Riiklik spordialaliit – Üldistes huvides vajaduste rahuldamine – Alaliidu juhtimise järelevalve avalik-õigusliku isiku poolt

1. *Õigusaktide ühtlustamine – Ehitustööde, asjade ja teenuste hankemenetlused – Direktiiv 2014/24 – Avaliku sektori hankijad – Avalik-õiguslik isik – Mõiste – Üldistes huvides selliste vajaduste rahuldamine, millel ei ole tööstuslikku ega ärilist iseloomu – Riiklik spordialaliit, kes täidab avalikku laadi ülesandeid – Hõlmamine – Asutamine eraõigusliku ühendusena ja tegelemine muu tegevusega, mis ei ole avalikku laadi – Mõju puudumine*
(Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2014/24, artikli 2 lõike 1 punkti 4 alapunkt a)

(vt punktid 36–44 ja 48 ning resolutsiooni punkt 1)

2. *Õigusaktide ühtlustamine – Ehitustööde, asjade ja teenuste hankemenetlused – Direktiiv 2014/24 – Avaliku sektori hankijad – Avalik-õiguslik isik – Mõiste – Isiku juhtimise järelevalve avaliku võimu organite poolt – Juhtimise aktiivse järelevalve kriteerium – Riiklik spordialaliit, kellel on juhtimisautonoomia – Aktiivse järelevalve puudumise eeldus – Selle eelduse ümberlükkamise kriteeriumid – Sellise aktiivse järelevalve olemasolu hindamine liikmesriigi kohtu poolt*
(Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2014/24, artikli 2 lõike 1 punkti 4 alapunkt c)

(vt punktid 50, 51, 56–59 ja 73–75 ning resolutsiooni punkt 2)

Kokkuvõte

Sellise spordialaliidu suhtes nagu Itaalia jalgpalliliit võivad riigihanke-eeskirjad olla siduvad, kui ta tegeleb üldistes huvides selliste vajaduste rahuldamisega, millel ei ole tööstuslikku ega ärilist iseloomu

Samas on veel tarvis, et selline avaliku võimu organ nagu Itaalia riiklik olümpiakomitee teeks sellise juriidilisest isikust alaliidu nagu Itaalia jalgpalliliit üle järelevalvet nii, et see võimaldab tal mõjutada alaliidu otsuseid riigihangete valdkonnas

Federazione Italiana Giuoco Calcio (Itaalia jalgpalliliit, edaspidi „FIGC“) korraldas läbirääkimistega hankemenetluse, et sõlmida kolmeks aastaks teenusleping jalgpalli rahvuskoondiste sõitudeks vajaliku tehnika vedamiseks ja FIGC laoteenuse osutamiseks. Pärast seda menetlust esitas üks menetluses osalema kutsutud pakkujatest, kellega aga lepingut ei sõlmitud, maakonna halduskohtule kaebuse, vaidlustades selle menetluse läbiviimise viisi. Selle pakkuja sõnul tuleb FIGC-d pidada avalik-õiguslikuks isikuks ja seega oleks ta pidanud järgima riigihankeid reguleerivas aktis ette nähtud avaldamiseeskirju.

Kui maakonna halduskohus oli selle kaebuse rahuldanud ja sõlmitud hankelepingu tühistanud, esitasid nii FIGC kui üksus, kellega ta oli lepingu sõlminud, selle kohtu otsuse peale apellatsioonkaebuse Consiglio di Statole (Itaalia kõrgeima halduskohtuna tegutsev riiginõukogu). Nad vaidlustasid selles kohtus eelkõige eelduse, et FIGC tuleb kvalifitseerida „avalik-õiguslikuks isikuks“.

Selles kontekstis otsustas Consiglio di Stato (kõrgeima halduskohtuna tegutsev riiginõukogu) esitada Euroopa Kohtule kaks eelotsuse küsimust riigihangete direktiivi¹ tõlgendamise kohta. See kohus soovib välja selgitada, kas FIGC vastab teatavatele direktiivis sätestatud tingimustele, et teda võiks pidada „avalik-õiguslikuks isikuks“, ja kas ta on seega kohustatud kohaldama riigihanke-eeskirju. Konkreetsemalt palub eelotsusetaotluse esitanud kohus Euroopa Kohtul tõlgendada esiteks tingimust, mille kohaselt peab „avalik-õiguslik isik“ olema asutatud konkreetse eesmärgiga rahuldada üldistes huvides vajadusi, millel ei ole tööstuslikku ega ärilist iseloomu², ja teiseks tingimust, mille kohaselt peab selle isiku juhtimine toimuma avaliku võimu organi järelevalve all³.

Euroopa Kohtu hinnang

Euroopa Kohus märgib esiteks, et Itaalias viib spordiga seotud üldistes huvides tegevust ellu iga riiklik spordialaliit avalikku laadi ülesannete raames, mis on nendele alaliitudele sõnaselgelt pandud riigisiseste õigusnormidega, ja täpsustab samas, et mitu neist ülesannetest ilmselt ei ole oma olemuselt tööstuslikud ega ärilised. Euroopa Kohus järeldab sellest, et kui selline riiklik spordialaliit nagu FIGC täidab tõesti neid ülesandeid, siis võib teda pidada asutatuks konkreetse eesmärgiga rahuldada üldistes huvides vajadusi, millel ei ole tööstuslikku ega ärilist iseloomu.

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. veebruari 2014. aasta direktiiv 2014/24/EL riigihangete kohta ja direktiivi 2004/18/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta (ELT 2014, L 94, lk 65).

² Direktiivi 2014/24 artikli 2 lõike 1 punkti 4 alapunkt a.

³ Direktiivi 2014/24 artikli 2 lõike 1 punkti 4 alapunkt c.

Euroopa Kohus täpsustab, et seda järeldust ei sea kahtluse alla ühelt poolt see, et FIGC õiguslik vorm on eraõiguslik ühendus, ega teiselt poolt see, et ta tegeleb lisaks riigisisises õigusaktis ammendavalt loetletud tegevustele ka muude tegevustega, mis moodustavad suure osa kogu tema tegevusest ja mida ta rahastab ise.

Mis teiseks puudutab küsimust, kas spordialaliidu juhtimist tuleb pidada allutatuks sellise avaliku võimu organi nagu käesolevas asjas Comitato Olimpico Nazionale Italiano (Itaalia riiklik olümpiakomitee, edaspidi „CONI“) järelevalvele, siis Euroopa Kohus leiab, et haldusasutust, kelle ülesanne on peamiselt kehtestada spordialased eeskirjad, kontrollida nende nõuetekohast kohaldamist ning sekkuda üksnes võistluste korraldamise ja olümpiamängudeks ettevalmistamise tasandil, reguleerimata erinevate spordialaliitude korraldust ja igapäevast tegevust, ei saa esmapilgul pidada hierarhiliseks organiks, kellel on pädevus riiklike spordialaliitude juhtimist kontrollida ja suunata. Ta lisab, et riiklikele spordialaliitudele Itaalias antud juhtimisautonoomia näib *a priori* vastu rääkivat seisukohale, nagu võiks CONI aktiivne järelevalvepädevus olla niivõrd ulatuslik, et ta saaks mõjutada sellise riikliku spordialaliidu nagu FIGC juhtimist, muu hulgas riigihangete valdkonnas.

Samas täpsustab Euroopa Kohus, et sellise eelduse võib ümber lükata, kui on tõendatud, et CONI-le FIGC suhtes antud erinevate volituste tõttu on selle alaliidu sõltuvus CONIst tegelikult niivõrd suur, et see võib mõjutada nimetatud alaliidu otsuseid riigihangete valdkonnas.

Rõhutades, et eelotsusetaotluse esitanud kohtul tuleb kontrollida, kas sõltuvus koos sellise mõjutamisvõimalusega on olemas, annab Euroopa Kohus selgitusi, mis peaksid seda kohut otsuse tegemisel suunama. Selles kontekstis märgib Euroopa Kohus eelkõige, et hindamaks, kas CONI teeb FIGC juhtimise üle aktiivset järelevalvet ja kas ta võib mõjutada FIGC otsuseid riigihangete valdkonnas, tuleb CONI-le FIGC suhtes antud erinevaid volitusi analüüsida tervikuna.

Peale selle märgib ta, et kui jõutakse järeldusele, et CONI teeb riiklike spordialaliitude juhtimise üle järelevalvet, siis on asjaolul, et need alaliidud mõjutavad oma enamusosaluse tõttu CONI peamistes kollegiaalsetes otsustusorganites CONI tegevust, tähtsust vaid siis, kui saab tuvastada, et iga spordialaliit eraldivõetuna on võimeline märkimisväärselt mõjutama seda järelevalvet, mida CONI tema suhtes teeb, mistõttu on see järelevalve neutraliseeritud ning selline spordialaliit saab tagasi kontrolli oma juhtimise üle.